

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Заместник-министър на регионалното развитие и благоустройството

ДО

ПРОФ. Д.Ф.Н. ГЕНКА ПЕТРОВА-ТАШКОВА
ЗАМЕСТИК-МИНИСТЪР НА
ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ОТНОСНО: Становище по проект за изменение и допълнение на Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалността "архитектура" на образователно-квалификационна степен "магистър" с професионална квалификация "архитект", Приета с ПМС № 11 от 21.01.2016 г., Обн. ДВ. бр.7 от 26 Януари 2016 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ТАШКОВА,

Водени от общия принцип, че всеки човек има право на достъп до качествено образование, обучение и учене през целия живот, за да може да осъществи по най-добрия начин своята личностна реализация, развитие и пригодност за заетост, **Министерството на регионалното развитие и благоустройството (МРРБ) подкрепя всяко изменение в нормативната уредба, което допринася за постигане на такива цели и права на гражданите.**

Едновременно с това считаме, че дадена професия (включително регулирана, каквито са професиите „архитект“ и „инженер в инвестиционното проектиране“) следва да се упражнява само от лица, които са придобили знания за необходимата професионална квалификация, изискваща се за конкретната професия и в съответствие с установените нормативни правила и ред.

В тази връзка, след проведената на 07.02.2024 г. в Министерството на образованието и науката (МОН) среща на междуведомствена работна група за обсъждане на промени в *Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалността*

"архитектура" на образователно-квалификационна степен "магистър" с професионална квалификация "архитект", МРРБ изразява следното **принципно становище**:

1. В предложеното изменение в чл. 5, ал. 2, т. 4 думите „включително планове за регулация“ следва да отпаднат.

Мотиви по т. 1:

1.1. Изработването на плановете за регулация е инженерна дейност, която се извършва въз основа на геодезически измервания и данни от лица, които получават професионална квалификация "**инженер-геодезист**". Този вид дейност осигурява геодезически данни в резултат на геодезически измервания с висока точност и оценка на грешката, въз основа на които се придобива право на собственост и други вещни права върху недвижимите имоти. Този вид стопанска дейност е в основата на двустранната връзка между кадастъра и имотният регистър, поради което лицата, които я извършват носят професионална отговорност и са вписани в публични регистри по чл. 12, т. 8 от Закона за кадастъра и имотния регистър. На основание чл. 17, т. 1, буква „а“ от Закона за кадастъра и имотния регистър **правоспособно лице** по геодезия, по картография или по кадастър **е лице, което има завършено висше образование по геодезия** с образователно-квалификационна степен **магистър-инженер** или **призната професионална квалификация по геодезия** по реда на Закона за признаване на професионалните квалификации.

1.2. Предложението с изменението текст създава явно противоречие с изискванията на паралелния нормативен акт, а именно с Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране" приета с ПМС № 318 от 24.11.2016 г. Съгласно чл. 19, ал. 5, т. 3 от тази наредба, изработването и прилагането на подробни устройствени планове и техни изменения, и придружаващите ги схеми и планове, са компетентности в резултат от обучението за придобиване на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от **регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране" по част "Геодезическа" на инвестиционните проекти.**

Предложеното изменение в текста на чл. 5, ал. 2, т. 4 от наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалността "архитектура", което по същество **разписва права** за придобиване на компетентност на лица с професионална

гр. София, ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ №17-19
тел. 9405 900, факс 987 25 17_e-mail: e-mrrb@mrrb.government.bg

www.mrrb.government.bg;

квалификация „архитект“ да изработват всички видове устройствени планове включително планове за регулация, освен че е в противоречие с изискващата се за тази цел професионална квалификация, а именно „инженер–геодезист“, но същият текст противоречи на чл. 10, ал. 1 от Закона за нормативните актове (ЗНА): в цитираната разпоредба този закон постановява, че обществени отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен.

2. В предложения текст на чл. 5, ал. 2, т. 14 от *Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалността "архитектура" на образователно-квалификационна степен "магистър" с професионална квалификация "архитект"*, думите „създаване на проекти“, „енергийна ефективност“, „пожарна и аварийна безопасност“, „организация и безопасност на движението“ следва да отпаднат.

Предлагаме следната редакция на точка 14:

„т. 14 знания и умения за изработване на проекти за интериор и обзавеждане, паркоустройство и благоустройство, сметна документация на инвестиционния проект;“

В чл. 5, ал. 2 предлагаме да се създаде нова точка 15 със следния текст:

„т. 15. общи знания и умения по аспектите на: пожарната безопасност, мълниезащитата, безопасността на строежите и опазване на здравето на обитателите, енергийната ефективност и оптимизиране на използваните в строежите енергийни ресурси включително съвместяване на различни източници на енергия с функционалните, естетическите и техническите изисквания към архитектурата, общи познания за строително-информационното моделиране в инвестиционния процес, както и по отношение на други аспекти на цифровизацията в строителния сектор. В областта на транспортното строителство общи познания за организация и безопасност на движението. Придобитите общи знания и умения по посочените аспекти в изречение първо и второ се предвиждат като задължителни учебни дисциплини от учебните планове на висшите училища, обучаващи по специалност „Архитектура“, но не пораждат права за правоспособност, каквито произтичат от обучението по специалности от регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране".

Мотиви по т. 2:

гр. София, ул. „Св. Св. Кирил и Методий“ №17-19
тел. 9405 900, факс 987 25 17_e-mail: e-mrrb@mrrb.government.bg

www.mrrb.government.bg;

2.1. Разглежданият текст на чл. 5, ал. 2, т. 14 от наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалността "архитектура" по същество **разписва права** за „изработване на проекти“ (неуточнено какви, но безспорно включва и проекти от инвестиционното проектиране при упражняване на регулираните професии) от лица с професионална квалификация „архитект“ по проектни части „Пожарна безопасност“, „Енергийна ефективност“ и „Организация и безопасност на движението“. **Това считаме за явно противоречие** с изискванията за професионална квалификация към лицата, които ще разработват тези проектни части. Противоречието е явно, тъй като предложеният в работната група текст на т. 14 от чл. 5, ал. 2 от *Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалността "архитектура" на образователно-квалификационна степен "магистър" с професионална квалификация "архитект"* е в колизия с образователните изисквания в *Наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране"*.

Противоречието се състои в това, че ако текстът не бъде променен, **за една и съща проектантска дейност**, предвидена да се извършва въз основа на обучението по две различни регулирани професии, двете наредби ще определят коренно различни условия и образователни изисквания към лицата, които ще упражняват тези професии, а именно:

– за част „Енергийна ефективност“ на инвестиционния проект – различни изисквания към професионалната квалификация на лицата, различни изисквания към акредитацията на професионалното направление на висшето училище, където се осъществява обучението, различни изисквания за учебното съдържание на задължителните учебни дисциплини от учебния план и техният минимален хорариум;

– за част „Пожарна безопасност“ на инвестиционния проект – различни изисквания към професионалната квалификация на лицата и различни изисквания за учебното съдържание на задължителните учебни дисциплини от учебния план и техният минимален хорариум;

– за част "Организация и безопасност на движението" – различни изисквания към професионалната квалификация на лицата и различни изисквания за учебното съдържание на задължителните учебни дисциплини от учебния план и техният минимален хорариум.

Считаме, че горните обстоятелства **не следва да се допускат** по няколко основни причини: ще създадат сериозно объркване на възложителите при избора им на проектант за възлагане на технически проекти по отделните части на инвестиционния проект; ще понижат качеството на проектантските услуги поради големи несъответствия в съдържанието и хорариумите на учебните планове, ще бъдат явна предпоставка за противопоставяне на професионални общности, ще задълбочат отлива от обучение по важни за стопанския живот на страната ни инженерни специалности във висшите училища, и като цяло ще бъдат в противоречие с обществения интерес и европейските образователни изисквания.

На следващо място предложеният в работната група текст в чл. 5, ал. 2, т. 14 от наредбата за обучението на архитектите противоречи на чл. 10, ал. 1 от Закона за нормативните актове подобно на изложените по-горе аргументи в мотивите за „инженер-геодезист“: в цитираната разпоредба ЗНА постановява, **че обществени отношения от една и съща област се уреждат с един, а не с няколко нормативни актове от същата степен.**

2.2. Образователните изисквания за изработване на част "Пожарна безопасност" на инвестиционния проект са определени в Раздел VIII от *Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране"*. Тази проектна част се изработва от лица, **придобили професионална квалификация "инженер-пожарна безопасност"**. Учебното съдържание на задължителните учебни дисциплини от учебния план и техният **минимален хорариум** са определени в **чл. 31** от посочената наредба.

2.3. Образователни изисквания за части "Отопление, вентилация, климатизация, хладилна техника, топлоснабдяване и газоснабдяване" и **"Енергийна ефективност"** на инвестиционния проект са определени в раздел Раздел V от *Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране"*. Тази проектна част се изработва от лица, **придобили професионална квалификация "енергиен инженер"**. Учебното съдържание на задължителните учебни дисциплини от учебния план и техният **минимален хорариум** са определени в **чл. 18а** от посочената наредба.

2.4. Образователните изисквания за изработване на части "Транспортно строителство и транспортни съоръжения", "Конструктивна за транспортни съоръжения" и "Организация и безопасност на движението" на инвестиционния проект са определени в Раздел IX от *Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране"*. Тази проектна част се изработва от лица, придобили **професионална квалификация "строителен инженер - транспортно строителство"**. Учебното съдържание на задължителните учебни дисциплини от учебния план и техният минимален хорариум са определени в чл. 33 от посочената наредба.

Въз основа на изброените държавни образователни изисквания, считаме че:

Лица с професионална квалификация „архитект“ **могат** да изработват изброените по-горе части на инвестиционния проект, ако освен професионална квалификация „архитект“ **придобият** изискващата се професионална квалификация от успешно завършено обучение по специалности от регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране" както следва:

- ✓ за част „Пожарна безопасност“ – „инженер–пожарна безопасност“;
- ✓ за част "Енергийна ефективност" на инвестиционния проект – "енергиен инженер";
- ✓ за част „Организация и безопасност на движението“ – "строителен инженер - транспортно строителство".

Учебното съдържание на задължителните учебни дисциплини от учебния план и техният минимален хорариум за изработване на посочените проектни части са определени съответно в чл. 31, в чл. 18а и в чл. 33 от *Наредба за държавните изисквания за придобиване на висше образование на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране"*.

2.5. Поради това, че в наредбата за държавните изисквания за придобиване на висше образование по специалността "архитектура" с професионална квалификация "архитект", учебното съдържание на задължителните учебни дисциплини от учебния план и техният минимален аудиторен хорариум са определени **по области** на обучението, допълнително

извършихме преглед на учебния план на специалност „Архитектура“ в един от българските университети. Поради ограниченото време не са прегледани учебни планове на други университети, които обучават по специалност „Архитектура“.

Прегледаният учебен план беше съпоставен за съответствие с държавните изисквания към обучението (учебно съдържание на задължителните учебни дисциплини от учебния план и техния минимален хорариум) на образователно-квалификационна степен "магистър" по специалности от регулираната професия "Инженер в инвестиционното проектиране" за част „Енергийна ефективност“. При извършения преглед се установи **голямо несъответствие на учебни дисциплини, хорариуми и кредити** съгласно Европейската система за трансфер и натрупване на кредити (ECTS), които отразяват учене, основано на определени резултати от обучението.

Въз основа на изложеното МРРБ ще подкрепи само нормативни актове и техни изменения, чиито текстове съответстват на главния предмет на акта, съдържат разпоредби които се прилагат според точния им смисъл и са достатъчно ясни, за да не предизвикват противоречия, различно разбиране и необходимост от тълкуване.

В дух на ползотворното ни сътрудничество оставаме в готовност да съдействаме за подобряване на образователните изисквания за упражняване на регулираните професии „архитект“ и „инженер в инвестиционното проектиране“ в полза на всички заинтересовани страни.

НИКОЛАЙ НАЙДЕНОВ

ЗАМЕСТНИК-МИНИСТЪР

Формат на електронен подпис: .p7s